

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 772 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Talabalarda tolerantlikni shakllantirish zarurati va samaradorligi.....	28
Bafayev Muxiddin Muxammadovich	
Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish	34
Axmatova Asila Akmaljon qizi	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
Burkhonova Zarafruz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
Dilorom Poyonova	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
Makhmudova Ugliy Baxtiyarovna	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinova	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
Sh. F. Mustafayeva	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
Turayev Alimjan Bahriddinovich	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning.....	91
Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmuratovich	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
Turumova Marjona Bahodirovna	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna	

Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini xalq og'zaki ijodi asosida rivojlantirish	130
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'rganiladigan nostandart masalalar	133
<i>Karimova Kunduz Ruzibayevna, Yo'ldosheva Tojigul Ulug'bek qizi</i>	
Video-marketingning iste'molchilar jalb qilinishiga ta'siri: Tiktok va Youtube misolida.....	138
<i>Rustamova Ma'mura Asqar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv jarayonlarini diagnostika qilish	141
<i>Shorustamboyeva Shahnoza Ulug'bekovna</i>	
The use of Visualization Technology as a New Trend in Teaching the English Language	144
<i>Tursunoy Ortiqova</i>	
Didaktik drama asosida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda narrativ yondashuvning asosiy tushunchalari tahlili	149
<i>Xolbayeva Dildora Azizovna, Sadiyeva Shaxnoza Xusanovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini o'qitishda work-based learning metodikasini qo'llash ..	153
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Bo'lajak shifokorlarni tibbiy amaliyotga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	156
<i>Murtazayeva Nasiba Komiljonovna</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etish	159
<i>Xusnidinova Saodat</i>	
Muloqot madaniyati asosida liderlik fazilatlarini shakllantirishning samarali usullari	163
<i>Djumayeva Dildora Isroilovna</i>	
Integrating Quizlet, Kahoot, and Padlet Into Vocabulary Instruction: An Experimental Study With Undergraduate Philology Students.....	167
<i>Inoyatova Umida Boxadir qizi</i>	
Advantages and Disadvantages of Teaching Students Via Competent Based Approach in Order to Improve Their Listening and Speaking in Finland	171
<i>Abdukhakimova Kamola Akmalovna, Rahmatova Mohijahon Ahmad qizi</i>	
Kimyo ta'limida iqlim o'zgarishlariga oid ilmiy ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish kompetensiyasini rivojlantirish	175
<i>Akbarova Saidaxon Rustamovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'limida pediatriya talabalari klinik fikrlashini rivojlantirishda muammoli ta'lim metodlarining roli.....	180
<i>Atadjanova Shaira Xalilovna, Umardulov Muxtorali Islomkulovich</i>	

Individual ta'lim muhiti asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy-metodik tayyorlashni takomillashtirish.....	185
<i>Azamatova Dildora Shuxrat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlari va samaradorlik omili.....	189
<i>Babayeva Dilnoz Xaydarovna</i>	
O'qish savodxonligini oshirishda xalqaro tadqiqotlarning o'rni (PISA va PIRLS)	192
<i>Barakayeva Shahnoza Fazliddin qizi</i>	
Yosh rahbarlarda boshqaruv stressining namoyon bo'lishi va boshqaruv faoliyatiga moslashuv muammolari: ta'lim tizimi sharoitida psixologik holat tahlili.....	195
<i>Djavgarova Dilfuza Shuxrat qizi</i>	
Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish asosida oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv samaradorligini oshirish strategiyalari.....	199
<i>Duvlayeva Nozigul Xolmuxammad qizi</i>	
Enhancing English Learners' Pronunciation Through AI-Based Language Applications.....	203
<i>Egamova Munisa Khakim kizi</i>	
Maktab ta'lim tizimining dars jarayonlarida elektron qo'llanmalardan samarali foydalanish.....	208
<i>Kodirov Akbar Shuxratovich</i>	
Improving the Methodology of Teaching Biochemistry in Medical Higher Education Institutions Through Virtual Laboratory Tools	213
<i>Mamadaliyeva Zarina Rakhmat kizi</i>	
O'smirlarda kommunikativ tolerantlik muammosining nazariy-metodologik asoslari.....	218
<i>Mirsidikova Aziza Mirvohidovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining sog'lom turmush tarzini tashkil etishning nazariy asoslari	221
<i>Muxtorova Xusnidaxon Abdug'oprovna</i>	
Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education	226
<i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	
Maktabgacha ta'lim va oila hamkorligi: zamonaviy yondashuvlar va ilmiy asoslar.....	229
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida iqtidorli talabalarning ilmiy va ijodiy kompetensiyalarini aniqlashga yo'naltirilgan axborot tizimini yaratish	233
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Ro'zimatova Saidaxon Abdivoxiid qizi</i>	
O'quvchilarni o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida vatanparvarlik ruhida tarbiyalash pedagogik muammo sifatida.....	237
<i>Qodirqulov Nodirbek Hamroqul o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida talaba-qizlarning kasbiy, madaniy va kommunikativ faoliyatlarini samarali tashkil etish	242
<i>Qurbonova G. M.</i>	
Kasbiy tayyorgarlik jarayonida refleksiv yondashuvning metodologik asoslari	245
<i>Raxmatova Shaxnoza Oybek qizi</i>	
Inkluziv ta'limda pedagogik diagnostika: maxsus ehtiyojli o'quvchilarning o'quv yutuqlarini baholash	248
<i>Norqobilova Rayxona Davlatovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	252
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	254
<i>Shaymatova Aziza</i>	
Dasturiy-metodik majmuani ishlab chiqish bosqichlari hamda pedagogik talablar.....	259
<i>Soliyeva Gavharoy Yodgorjon qizi</i>	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	265
<i>Suyarova Orzigul Sodiq qizi</i>	

Yoshlarni nikohga tayyorlashda shaxsiy omillar va psixologik yetuklik.....	269
To'xtamatova Nargizaxon Abdullayevna, Buranova Sevara Sa'dullayevna	
O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida rahbarlarning liderlik kompetensiyalarining hozirgi holatini diagnostika qilish	273
Taylakova Dilnoza Norbekovna, Latifova Mavjuda Xurramovna	
Ta'limga o'qib tushinishni sun'iy intellekt bilan integratsiya qilish imkoniyatlari va pedagogik strategiyalari.....	276
Umarov Bahrom Norboyevich	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	281
Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarni tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvning roli va ahamiyati.....	286
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Boshlang'ich sinflarda chet tilini o'rganishning ahamiyati va undagi zamonaviy yondashuvlar	289
Yoqubjonova Mohlaroyim Abdumalik qizi	
O'smir shaxsida refleksiyani shakllanishida ota-ona munosabatlarning ta'siri	292
Yulchiboyeva Dilfuza Ergashevna	
Boshlang'ich ta'limda geymifikatsiya orqali til kompetentligini rivojlantirish.....	297
Zokirova Sohba Muxtoraliyevna, Nurmuhamedova Dilshoda Zaynobiddin qizi	
Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения	302
Журабекова Хабиба Мадаминовна	
Ortodontiyada mioterapiya: miogimnastik dentoalveolyar apparatlarni qo'llashning taqqoslama tavsifi	305
Tursunov Begzod Sherzodovich, Sayfulayeva Aziza Anvarovna	
Музейная педагогика на уроках воспитания в средней школе: методика включения музейных практик в процесс обучения и воспитания подростков	308
Умрихина Виктория Игоревна	
21st Century Dental Innovation Technologies: An Overview	314
Khojimurodov Burkhon Ravshanovich	
Цели и задачи педагогических систем, основанных на конструктивизме в общеобразовательных школах	317
Шарипова Шахноза Шавкат кизи	
Способы повышения мотивации учащихся при изучении русского языка.....	321
Эшонкулов Хамрокул Маматкулович	
Yosh sportchilarda jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishda funksional mashqlarning ahamiyati.....	326
Aminov Botir Umidovich	
Nutqiy faoliyatda fikr va til tizimlari.....	330
Axmedova Muyassar Xadimatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga xorijiy tilni o'rgatish psixologiyasi	333
Axmedova Muyassar Xadimatovna, Halimova Gulasal Xamroqulovna	
10–12 yoshli tennischilarda texnik tayyorgarlik samaradorligini oshirish uslubiyati	336
Axmedova Nafisa Isaxodjayevna	
Bo'lajak pedagoglarda hayotiy ko'nikmalarini shakllantirish masalalarining ilmiy tadqiqi.....	340
Axunbabayeva Shaxnoza Shuxratovna	
Musobaqa oldi bosqichida tennischilarning maxsus jismoniy sifatlarini kompleks mashqlar yordamida rivojlantirish uslubiyati.....	345
Azamatov Abdullo Isaxo'ja o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuv	349
Choriyeva Durdona Anvarovna, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi	
Xorij olimlari tadqiqotlarida mustaqillik sifatini rivojlantirishga oid yondashuvlar	354
D. A. Saliyeva	
Milliy adabiyot namunalari yordamida talabalar tanqidiy tafakkurini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	358
Erallyeva Dilnoza Oybek qizi	

Oliy ta'lim tizimida tyutorlik institutini rivojlantirishning dolzarb masalalari	362
<i>Kandaxarov Zafar Ishratovich, Tajibayeva Komila Taxirjonovna</i>	
Integrating Communicative and Task-Based Approaches in English Language Teaching Within a Learner-Centered Framework	366
<i>Madinabonu Farkhodova</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda ijobiy munosabatlarni shakllantirish usullarining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	370
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari	373
<i>Mamatova Dilnoza Bekpo'latovna</i>	
7-sinf biologiya kursini o'qitishda o'quvchilarning metodologik savodxonligini shakllantirish	377
<i>Mirzayeva Nigoraxon Ibrohimjon qizi, Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
10–12 yoshli belbog'li kurashchilarini o'quv-mashg'ulot jarayonida koordinatsion qobiliyatlarni takomillashtirish	380
<i>Mirzoqulov Sh. A.</i>	
Pedagog xodimlarning malaka-mahoratini oshirish – samaradorlik omili	384
<i>Musurmonova Mariya Burxonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligini tizimli yondashuv asosida boshqarishning pedagogik mexanizmlari	387
<i>Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi</i>	
Zamonaviy o'zbek tilida so'z tartibi va sintaksis xususiyatlari	392
<i>Narimova Gulnora Abdumannonova</i>	
Ilmiy va innovatsion boshqaruv yondashuvlari orqali o'quv jarayoni samaradorligini oshirish texnologiyalari	396
<i>Norbo'tayev Baxtiyor Abduraximovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida algebraik fikrlashni rivojlantirishda mental arifmetikaning o'rni va roli	400
<i>Nurillayev Samad Safarovich, Qodirova Nilufar</i>	
Bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiya madaniyatini shakllantirish omillari va yo'nalishlari	405
<i>Ochilov Jonibek Abdo'xomid o'g'li, Rishad Badayev</i>	
Raqamli ta'lim jarayonida pedagoglarning AKT va media savodxonligini oshirish bo'yicha samarali metodik yondashuvlar	408
<i>Rashidov Sherzod Abdirayimovich</i>	
Didaktik o'yinlar yordamida o'quvchilarning ona tiliga doir bilimlarini mustahkamlash	413
<i>Raxmataliyev Sherzod</i>	
Bosh harflar ramzga aylanganda: monogrammaning zamonaviy grafik dizayndagi ahamiyati	416
<i>Sheraliyev Sanjarbek Karimberdiyevich</i>	
Ta'limning raqamli transformatsiyasi sharoitida o'quvchilarning o'quv-biluv faoliyatini faollashtirish usullari	420
<i>Xakimova Yoqutxon Toxirjon qizi, Tursunova Saida Soliyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida noverbal muloqot kompetensiyasini shakllantirish metodlari	423
<i>Xolmo'minova Bahora Abdujalolovna</i>	
Frustratsiya holatining psixologik mohiyati va uni yengish mexanizmlari	426
<i>Y. E. Sobirov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ertaklarni hikoya qilishda motiv va syujetning tarbiyaviy ahamiyati ("Pahlovon Rustam" ertagi misolida)	430
<i>Zulayxo Nazarova, Farangiz Mardiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarining rasmiy veb saytlari sifatini oshirishda sun'iy intellektdan neft va gaz sohasida foydalanish muammolari	433
<i>Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	437
<i>Шадиева Нигора Шариповна, Нуруллоева Нилуфар Рузимбоевна</i>	

Ilk yoshdagi bolalar nutqi rivojlanishini psixologik xususiyatlari.....	442
<i>Axmedova Muyassar Xadimatovna, Rajabova Sarvinoz Raxmon qizi</i>	
O'quvchilarda mustaqil ta'lim faoliyatini shakllantirishda kognitiv va metakognitiv strategiyalarning o'zaro integratsiyasi	445
<i>Boymonov Hoshim Isroilovich</i>	
Socio-Psychological Characteristics of the Impact of Social Stigma on the Psycho-Emotional State of Women Experienced in Domestic Violence	449
<i>Dumarova Gulfira Kozimbekovna</i>	
Interfaol o'qitish metodlari orqali o'quvchilarda kommunikativ qobiliyatni rivojlantirish texnologiyasi.....	452
<i>Jalilova Sevinch Shuhrat qizi</i>	
Akmeologik yodashuv asosida o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasi.....	455
<i>Kuchkorova Ozoda G'ayrat qizi</i>	
Sportchilarning jismoniy tayyorgarliklari	459
<i>Madaminov Oribdjan Nishanbayevich</i>	
Psixokorreksiya va psixodiagnostikada proektiv metodning qo'llanishi.....	462
<i>Narbasheva Mexri Achilovna, Odinayeva Farangiz Ilxombek qizi</i>	
Talabalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishning psixologik jihatlari	465
<i>Safayev Nuriddin Salixovich</i>	
Bolalar nutqini o'stirish jarayonida milliy tarbiyani yo'lga qo'yishning pedagogik imkoniyatlari	469
<i>Valijon Qodirov, Umarova Mubina Ziyoyidin qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlik rivojlanishining psixologik-pedagogik xususiyatlari.....	473
<i>Xolboyeva Gulnora Ulashovna, Hamidova Anisa Olimovna</i>	
O'quvchilarning informatika va axborot texnologiyalari fanidan mustaqil o'quv faoliyati natijalarini baholash metodikasi (IIV akademik litseylarida iivakademik.uz veb-platformasi misolida).....	476
<i>Axmedov Yodgorbek Olimjonovich</i>	
Влияние цифровых технологий на современное общество.....	482
<i>Абдукаримова Шахноза Набиевна</i>	
Mantiqiy tafakkurning falsafiy asoslari va zamonaviy tafakkur turlari (kliplik, tanqidiy, kreativ tafakkur va boshqalar)	485
<i>Jo'rayev Shuhratbek Maxamadaliyevich</i>	
Aralash ta'lim (blended learning) texnologiyasidan foydalanish orqali tasviriy san'at darslarini samarali tashkil etish.....	488
<i>Olimov Anvarjon Mamirovich</i>	
Biblioterapiyani bolalarga singdirishda o'qituvchining tashkilotchiligi	491
<i>Djabborov Ma'sud, Norova Maftuna Karimovna</i>	
Sportchilarning jismoniy tayyorgarlik jihatlari tahlili.....	493
<i>Madaminov Oribdjan Nishanbayevich</i>	
Raqamli muhitda ta'lim sifati nazoratini boshqarish mexanizmlarining nazariy asoslari.....	496
<i>Sattoriy Shohruh Abdijabbor o'g'li</i>	
O'zbekiston tarixidagi zamonaviy jarayonlarni falsafiy tahlil asosida o'qitish: nazariy va metodologik yondashuvlar	500
<i>Abdullayeva Asila Abdulxodiyevna</i>	
Methods for Enhancing English Speaking Skills in the Classroom	504
<i>F. Kh. Eshboyeva, Mamayusupova Nihola Ulugbek kizi</i>	
Jamiyatdagi o'zgarishlar va til rivoji	509
<i>Igamnazarova Nafisa Saidnazarovna</i>	
Ta'lim sifati oshirishda fanlararo integratsiyaning dolzarbligi va ahamiyati.....	514
<i>Ismoilova Gulrux Ulug'bekovna</i>	
Sociocultural Factors Influencing Language Learning Among Central Asian Students.....	519
<i>Mamataliyev Davronbek</i>	
IB kelajak ta'limining asosiy jihatlari	523
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	

O'qish savodxonligi mashg'ulotlarida ertak va maqollardan foydalanish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	528
N. Q. Olimova, X. Xamidova	
Pedagoglarda frustratsion tolerantlik bo'yicha tafovutlarning ifodalanishi	532
Nurmatov Nurhayot Nurziyat o'g'li	
Gamifikatsiya texnologiyasining boshlang'ich ta'limdagi pedagogik samaradorligi	538
Nurniyazova Albinaxan Saparniyazovna	
Teatr pedagogikasining bo'lajak tarbiyachilar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishdagi o'rni	542
Nurova Rohila Ismoil qizi	
Bolalar kvazimuloqotining psixologik xususiyatlari	547
Yuldasheva Dilafuz Maxamadaliyevna	
Педагогические условия формирования у старших дошкольников основ экономической культуры ..	550
Жураева Наргиза Таировна, Азимова Махбуба Хасановна	
Развитие лексико-грамматического строя речи у детей старшего дошкольного возраста в проектной деятельности	553
Жураева Наргиза Таировна, Алимова Зилола Закировна	
Обогащение представлений старших дошкольников о разных странах мира в детской проектной деятельности	556
Жураева Наргиза Таировна, Дониёрова Шахзода Зафаровна	
Использование дидактических игр для развития коммуникативных умений в группе детей старшего дошкольного возраста	560
Жураева Наргиза Таировна, Рахманова Гуласал Рахматуллаевна	
Развитие творческих способностей дошкольников средствами музыкального фольклора	564
Жураева Наргиза Таировна, Хашимова Хилола Абдусаттаровна	
Karalli va takroriy limitlar orasidagi bog'liq	568
Mambetturdiyev Muxammedali	
Современные заимствования в русском языке (названия фаст-фуда)	572
Рабиева Рухшона Бобохоновна	
качественное высшее образование - основа инновационного прогресса Узбекистана	576
Расулов Илхом Инамович	
Texnologiyalar yordamida og'zaki tarjimoni takomillashtirish:	
AI va avtomatik translyatsiya tizimlarining imkoniyatlari	580
Rajabova Umida Rajab qizi	
Kompyuter grafikasi vositalari yordamida ta'lim jarayonini tashkil etishning pedagogik asoslari	583
Ergasheva Dilafuz Chori qizi	
A Conceptual Teacher Digital Competence Model for Vocational Education	587
Alisher Jumanov, Guloyim Rakhimboyeva	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentligi tushunchasi	591
Sa'dullayeva Nafisa Ilhomjon qizi, Abdullayev A'zimjon Abduvali o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalar iqtidorini rivojlantirish muammosining pedagogik-psixologik talqini	594
Sapayeva Gulnoz Azimbayevna	
Zamonaviy va an'anaviy tarbiya uslublarining maktabgacha yoshdagi bolalarga psixologik ta'siri. O'zbekiston oilalarida qiyosiy tahlil	600
Tursunova Aziza Ixtiyorovna	
Tarbiyachi faoliyatida tarbiyalanuvchi shaxsni rivojlantirishning zamonaviy psixologik-pedagogik yondashuvlari	603
Yusupova Vasilva Yangibayevna	
Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения	606
Журабекова Хабиба Мадаминовна	
Boshqaruv kompetentligini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va pedagogik texnologiyalar	609
O'rmonov Elmurod Mamasoliyevich	

Umumta'lim maktabi o'quvchilarining kreativ fikrlashini tarbiya darsligi vositasida rivojlantirish	612
<i>Abdisharipova Shaydo Bahtiyor qizi</i>	
The Effectiveness of Visual Teaching Methods in Developing Self-Directed Learning Competence Among Undergraduate Mehnat Muhofazasi va Texnika Xavfsizligi Students	615
<i>Abdullayeva Mukhlisakhon Akhrorjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llashda xorij tajribasi	620
<i>Aliyeva Ravshanoy Zaripovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda axborot texnologiyalari fanini o'qitishning tashkiliy shakllari va ta'lim vositalari	624
<i>Daniyarova Sarbinaz Maxsetovna</i>	
Nutq madaniyatini shakllantirishda kommunikativ yondashuvning nazariy asoslari	627
<i>Davlatova Nigora Berdimurot qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi hamkorlikni tizimli boshqarishning ilmiy-pedagogik asoslari	631
<i>Fotima Uralovna Jumanova, Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi</i>	
Yosh mutaxassislarda ijtimoiy muhitga moslashishda emotsional intellektning namoyon bo'lishi	635
<i>G'affarova Nazira Fayzulla qizi</i>	
Ko'p ma'noli so'zlarning badiiy matnda qo'llanilishi	639
<i>G'ulomova Zilola Rafiqjon qizi</i>	
Oilaviy munosabatlarda er-xotin bir-birini o'zaro tushunishining o'ziga xosligi va ahamiyati	642
<i>Ibaydullayeva Umida Rustamjonovna</i>	
Gospital maktablar faoliyatini tashkil etishda Buyuk Britaniya, AQSh, Finlyandiya, Germaniya va Gretsiya tajribalardan foydalanish	646
<i>Isakulova N. J.</i>	
Interactive Approaches to Developing EFL Learners' Listening Skills	650
<i>Isayeva Umida</i>	
Global o'zgarishlar sharoitida yoshlarning ijtimoiy-psixologik muammolari	653
<i>Kudratova Lola Ravshanovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tezkor hisoblashga o'rgatishning samarali usullari	656
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdusalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Integrativ yondashuv asosida bolalarga ingliz tilini o'rgatish	660
<i>Marasulova Dono Nigmatullayevna</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi chatbotlardan foydalanib 10-sinfda fizika masalalarini o'rgatish metodikasi	665
<i>Matenova Go'zzal Djumabayevna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilariga ona tilini o'qitish metodlarini takomillashtirish	671
<i>Muminova Munajat Yuldashevna</i>	
Bolalarning etnopsixologik xususiyatlarini rivojlantirishning psixologik shart-sharoitlari	675
<i>Norbekova Barno Shavkatovna</i>	
Qashqadaryo viloyati maktablarida yangi baholash tizimini joriy etishning ta'lim sifati ko'rsatkichlariga ta'siri	679
<i>Panjiyev Maqsud Aliqulovich</i>	
O'zbek tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlarini tanlash mezonlari	683
<i>Polvonova Shahnoza Faxriddinovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda yil fasllariga oid materiallarni innovatsion-integratsion yondashuvlar asosida o'rgatish metodikasini samaradorligini oshirish	686
<i>Rajabova Muxayyo Komilovna</i>	
Pedagogik jarayonda bilimlar integratsiyasi orqali tahlil qobiliyatini shakllantirish yo'llari	691
<i>Rustamova Latofat Istam qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda texnologiya fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlar	694
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Zamira Talipova</i>	
Zamonaviy raqamli jamiyatda oilaviy qadriyatlar transformatsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'siri	697
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna</i>	

Insondagi hayotiy tanlov bilish psixologiyasining sohasi sifatida.....	703
S. S. Shukurullojeva	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish	708
Sharofova Feruza Qavmiddinbek qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda interaktiv metodlardan foydalanish.....	713
Xilola Ochilova Sheraliyevna	
Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda munosabatlar tizimini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari.....	716
Xujaniyozova Oygul Rajabovna, Ibodullayeva Sharifaxon Oybek qizi	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarining kinematik va kinetik modellashtirish	721
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi	
O'smirlik davridagi inqiroz va uning muammolarining psixologik rivojlanish mexanizmlari	725
Xujaniyozova Oygul Rajabovna, Maksudbekova Shaxzoda Sherzod qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijodiy faoliyat asosida bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning o'ziga xosligi	730
Yuldasheva Shoxida Botirovna, Menlimuratova Gulsanem	
Взаимосвязь защитных механизмов и психологической устойчивости подростков в условиях цифровой среды	734
Алимова Елена Геннадьевна	
Narrativ materiallar vositasida oilada o'smir yoshdagi bolalarda kitobxonlikni shakllantirish texnologiyalari.....	740
Yunusova Shahnoza Axror qizi	
Интеграция мультипликации в образовательную среду доо как средство всестороннего развития личности ребенка	745
Терехова Ольга Евгеньевна, Аллазарова Мадина Давронбековна	
Совершенствование речевой культуры студентов	749
Пардабоева Дильфуза Рустамовна	
Использование потенциала искусства в формировании эмоционального интеллекта и социальной компетентности дошкольников	752
Терехова Ольга Евгеньевна, Сайфидинова Мунира Бурхонидиновна	
Теоретические основы проектирования инновационных моделей формирования коммуникативной готовности к школе	756
Терехова Ольга Евгеньевна, Абдурауфова Хилолахон Шахобитдин кизи	
Теоретико-методологические основы формирования логического мышления старших дошкольников посредством интеграции традиционных и интерактивных игр	760
Терехова Ольга Евгеньевна, Рахимова Гулноз Эркиновна	
От репродукции к авторству: поэтапная система развития языковой креативности в старшем дошкольном возрасте	764
Терехова Ольга Евгеньевна, Каримова Регина Равильевна	
Опытно-экспериментальное исследование формирования нравственно-волевых качеств дошкольников в условиях доо средствами национальных игр	768
Терехова Ольга Евгеньевна, Хакимова Одина Шермухамматовна	

YOSHLARNI OILAVIY HAYOTGA TAYYORLASHDA MUNOSABATLAR TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK OMILLARI

Xujaniyozova Oygul Rajabovna

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti "Sport faoliyati, pedagogika va psixologiya" fakulteti p.f.f.d.(PhD) dotsenti
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0814-2260>

Ibodullayeva Sharifaxon Oybek qizi

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti "Sport faoliyati, pedagogika va psixologiya" fakulteti 1-kurs talabasi
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2392-8001>

Annotatsiya: Ushbu maqolada yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash jarayonida munosabatlar tizimlarining rivojlanishiga ta'sir qiluvchi pedagogik-psixologik omillar tahlil qilinadi. Barqaror va uyg'un oilaviy munosabatlarni shakllantirishda ta'lim muhiti, psixologik tayyorgarlik, muloqot qobiliyatlari, hissiy yetuklik va qadriyat yo'nalishi roliga alohida e'tibor qaratilgan. Tadqiqotda yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash samaradorligi ko'p jihatdan pedagogik strategiyalar va psixologik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining uyg'unligiga bog'liqligi ta'kidlangan. Tadqiqot natijalari yoshlar o'rtasida shaxslararo kompetensiya, hissiy aql va ijtimoiy mas'uliyatni mustahkamlashga qaratilgan kompleks yondashuv zarurligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash; munosabatlar tizimi; pedagogik omillar; psixologik omillar; shaxslararo munosabatlar; hissiy yetuklik; oilaviy qadriyatlar.

Abstract: This article analyzes pedagogical and psychological factors that affect the development of relationship systems in the process of preparing young people for family life. Particular attention is paid to the role of the educational environment, psychological preparation, communication skills, emotional maturity and value orientation in the formation of stable and harmonious family relationships. The study emphasizes that the effectiveness of preparing young people for family life largely depends on the harmony of pedagogical strategies and psychological support mechanisms. The results of the study emphasize the need for a comprehensive approach aimed at strengthening interpersonal competence, emotional intelligence and social responsibility among young people.

Key words: Preparing young people for family life; relationship system; pedagogical factors; psychological factors; interpersonal relationships; emotional maturity; family values.

Аннотация: В данной статье анализируются педагогические и психологические факторы, влияющие на развитие системы взаимоотношений в процессе подготовки молодежи к семейной жизни. Особое внимание уделяется роли образовательной среды, психологической подготовки, коммуникативных навыков, эмоциональной зрелости и ценностной ориентации в формировании стабильных и гармоничных семейных отношений. В исследовании подчеркивается, что эффективность подготовки молодежи к семейной жизни во многом зависит от гармонии педагогических стратегий и механизмов психологической поддержки. Результаты исследования подчеркивают необходимость комплексного подхода, направленного на укрепление межличностной компетентности, эмоционального интеллекта и социальной ответственности среди молодежи.

Ключевые слова: Подготовка молодежи к семейной жизни; система взаимоотношений; педагогические факторы; психологические факторы; межличностные отношения; эмоциональная зрелость; семейные ценности.

KIRISH

Zamonaviy jamiyatda oila instituti ijtimoiy, madaniy va texnologik o'zgarishlar tufayli sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Bu o'zgarishlar oilalar ichidagi, ayniqsa yosh juftliklar o'rtasidagi shaxslararo munosabatlar sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatdi. Natijada, yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash masalasi tobora ilmiy va amaliy ahamiyatga ega bo'lib bormoqda. Oilaviy munosabatlarning beqarorligi, ajralishlar sonining ortishi va yosh oilalar o'rtasidagi muloqot nizolari tizimli pedagogik va psixologik aralashuvlar zarurligini ko'rsatadi.

Yoshlar o'rtasida munosabatlar tizimini rivojlantirish hissiy, kognitiv, xulq-atvor va ijtimoiy komponentlarni o'z ichiga olgan murakkab jarayondir. Qadriyatlarga asoslangan ta'lim, oilaga yo'naltirilgan o'quv dasturlari va interaktiv o'rganish usullari kabi pedagogik omillar oilaviy hayotga ijobiy munosabatni shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu bilan birga, hissiy aql, empatiya, o'zini o'zi boshqarish va stressni boshqarish kabi psixologik omillar yoshlarning oilaviy va oilaviy majburiyatlarga tayyorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Shuning uchun, yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda pedagogik va psixologik yondashuvlarni birlashtirish barqaror va sog'lom oilaviy munosabatlarni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Ushbu tadqiqot yoshlar o'rtasida munosabatlar tizimini rivojlantirishga hissa qo'shadigan asosiy pedagogik-psixologik omillarni o'rganishga va ularning oila barqarorligi va ijtimoiy farovonlikni ta'minlashdagi ahamiyatini asoslashga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash global va milliy adabiyotlarda murakkab ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida keng muhokama qilingan. Xalqaro tadqiqotlar muvaffaqiyatli oilani shakllantirishni ta'minlashda shaxslararo munosabatlar, hissiy yetuklik, rolga moslashish va muloqot qobiliyatining muhimligini ta'kidlaydi.

Masalan, M.Bowen^[1] oilani murakkab tizim sifatida tasavvur qiladi va shaxslararo munosabatlarning sifati oila barqarorligiga bevosita ta'sir qilishini ta'kidlaydi.

V.Satir^[2] sog'lom oilaviy dinamikani rivojlantirishda o'zini anglash, empatiya va konstruktiv muloqot ko'nikmalarining rolini ta'kidlaydi.

E.H.Erikson^[3] shuningdek, o'smirlilik va erta voyaga yetganlik davrida psixososyal rivojlanishning shaxslarni oilaviy va oilaviy majburiyatlarga tayyorlashning muhim davri sifatidagi ahamiyatini ta'kidlaydi.

Xalqaro tadqiqotlardan tashqari, milliy tadqiqot va siyosat hujjatlari yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda pedagogik va psixologik omillarning ahamiyatini ta'kidlaydi.

V.M.Karimova^[4], S.A.Raximov va R.H.Jo'rayev^[5] ta'lim dasturlari orqali oilaviy qadriyatlar, shaxslararo ko'nikmalar va axloqiy normalarni rivojlantirishni muhokama qiladilar.

M.N.Abdullayeva^[6] yoshlarda psixologik tayyorgarlik va ijtimoiy mas'uliyatning rolini ta'kidlab, maktablar va jamoat joylarida maqsadli aralashuvlar oilaning tayyorgarligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatadi.

Bundan tashqari, O'zbekistondagi so'nggi qonunchilik va davlat dasturlari davlatning oila institutlarini mustahkamlashga sodiqligini ta'kidlaydi. Masalan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oila institutini mustahkamlash va yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorida^[7] maktablar, oilalar va ijtimoiy tashkilotlarni qamrab oluvchi keng qamrovli tashabbuslar belgilangan.

Xuddi shunday, "2022–2026-yillarda O'zbekistonda yoshlar siyosati konsepsiyasi"da yoshlar o'rtasida oilaviy qadriyatlar, ijtimoiy ko'nikmalar va hissiy kompetentsiyani shakllantirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan^[8].

Ushbu tadqiqotlar birgalikda yoshlarni oilaviy hayotga samarali tayyorlash pedagogik strategiyalar, psixologik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari va siyosatga asoslangan tashabbuslarni birlashtirgan kompleks yondashuvni talab qilishini ko'rsatadi. Adabiyotlarda yoshlarda shaxslararo kompetentsiya, hissiy aql va axloqiy yo'nalishni rivojlantirish barqaror va uyg'un oilaviy munosabatlarni ta'minlash uchun juda muhim ekanligi ta'kidlangan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda munosabatlar tizimini rivojlantirish bo'yicha tadqiqot aralash usullarga asoslangan bo'lib, keng qamrovli va ishonchli natijalarni ta'minlash uchun ham sifat, ham miqdoriy tadqiqot usullarini birlashtiradi. Ushbu metodologiya yoshlarning oilaviy hayotga tayyorligiga ta'sir qiluvchi pedagogik va psixologik omillarni batafsil tahlil qilish imkonini beradi.

Tadqiqotda tavsifiy va analitik dizayn qo'llaniladi. Tavsiflovchi jihat yoshlar o'rtasida shaxslararo munosabatlarning rivojlanishiga hissa qo'shadigan pedagogik va psixologik omillarni aniqlash va tasniflashni o'z ichiga oladi. Analitik jihat ushbu omillar va yosh shaxslarning oilaviy hayotga tayyorlik darajasi o'rtasidagi munosabatlarni o'rganishga qaratilgan.

Tadqiqot populyatsiyasi O'zbekistondagi o'rta va oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan 18 yoshdan 25 yoshgacha bo'lgan yosh shaxslardan iborat. Turli ijtimoiy, madaniy va mintaqaviy kelib chiqishlar bo'yicha vakillikni ta'minlash uchun stratifikatsiyalangan tasodifiy tanlab olish yordamida 300 respondentdan iborat namunalar tanlab olindi. Oilaga yo'naltirilgan munosabat va shaxslararo ko'nikmalarni rivojlantirishdagi potentsial gender farqlarini hisobga olish uchun erkak va ayol ishtirokchilar ham kiritildi.

1. **So'rovnomalar va so'rovnomalar:** Ishtirokchilarning oilaviy hayotga munosabati, muloqot qobiliyatlari, hissiy yetukligi va shaxslararo kompetentsiyasini baholash uchun standartlashtirilgan vositalardan foydalanildi.
2. **Suhbatlar:** Tanlangan ishtirokchilar bilan ularning oilaviy hayotga oid tajribalari, motivatsiyalari va kutganlari haqida sifatli ma'lumot olish uchun yarim tuzilgan suhbatlar o'tkazildi.
3. **Kuzatuv usullari:** Pedagogik aralashuvlarni baholash uchun oilaviy qadriyatlar va shaxslararo ko'nikmalarga qaratilgan sinf mashg'ulotlari, seminarlar va treninglar kuzatildi.
4. **Hujjatlarni tahlil qilish:** Tadqiqotni milliy doirada kontekstlashtirish uchun yoshlar va oilaga tayyorgarlik bilan bog'liq tegishli milliy qonunchilik, siyosat hujjatlari va ta'lim dasturlari tahlil qilindi.

So'rovnomalar va so'rovnomalardan olingan miqdoriy ma'lumotlar pedagogik-psixologik omillar va yoshlarning tayyorgarligi o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish uchun tavsifli statistika (o'rtacha, chastota, foiz) va xulosa statistikasi (korrelyatsiya va regressiya tahlili) yordamida tahlil qilindi. Suhbatlar va kuzatuvlardan olingan sifatli ma'lumotlar tematik tahlil yordamida tahlil qilindi, shaxslararo kompetentsiya, hissiy intellekt va qadriyatlarga yo'naltirilganlik haqidagi takrorlanuvchi naqshlar, mavzular va tushunchalarni aniqladi.

Barcha ishtirokchilarga tadqiqotning maqsadi haqida ma'lumot berildi va ishtirok etishdan oldin ularning xabardor roziligi olindi. Tadqiqot jarayonida maxfiylik va anonimlik saqlandi. Tadqiqot ijtimoiy fanlar bo'yicha tadqiqotlarning axloqiy ko'rsatmalariga amal qildi, ishtirokchilarning huquqlari va madaniy qadriyatlariga hurmatni ta'minladi.

Tadqiqotda ijtimoiy maqsadga muvofiqlik tarafdoshligi ta'sir qilishi mumkin bo'lgan o'z-o'zidan xabar qilingan ma'lumotlarga tayanish kabi potentsial cheklovlar tan olinadi. Bundan tashqari, tadqiqot O'zbekistondagi muayyan ta'lim va madaniy sharoitlarda olib boriladi, bu esa natijalarning boshqa mamlakatlar uchun umimlashtirilishiga ta'sir qilishi mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotda 18 yoshdan 25 yoshgacha bo'lgan 300 nafar yosh ishtirok etdi, ularning gender taqsimoti deyarli teng (52% ayollar, 48% erkaklar). Tahlil oilaviy hayotga tayyorlikka ta'sir qiluvchi pedagogik va psixologik omillarga oid bir qancha muhim tendentsiyalarni aniqladi.

*Birinchi*dan, ishtirokchilar o'rtasidagi shaxslararo kompetentsiya odatda o'rtacha yoki yuqori edi. Respondentlarning taxminan 68% yaxshi rivojlangan muloqot qobiliyatlari, hamdardlik va nizolarni hal qilish qobiliyatlarini namoyish etdi. Biroq, ishtirokchilarning 32% bu ko'nikmalarning pastroq darajasini namoyish etdi, bu esa yoshlarning katta qismi uchun maqsadli ta'lim va psixologik aralashuvlar hali ham zarurligini ko'rsatadi.

*Ikkinchi*dan, hissiy yetuklik muhim omil sifatida paydo bo'ldi. Respondentlarning taxminan 60% stressni boshqarish, his-tuyg'ularni to'g'ri ifoda etish va boshqalarga hamdardlik bildirish qobiliyatiga ega ekanliklarini aytishdi - bu kelajakdagi oilaviy hayot uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar. Qolgan 40% cheklangan hissiy tartibga solishni namoyish etdi, bu kelajakdagi munosabatlardagi muammolar uchun potentsial xavfni ta'kidladi.

*Uchinchi*dan, tadqiqot oilaviy qadriyatlarga bo'lgan munosabatni o'rganib chiqdi. Ko'pgina ishtirokchilar (75%) sadoqat, mas'uliyat va o'zaro hurmat kabi qadriyatlarning muhimligini tan olishdi. Shunga qaramay, yoshlarning 25 foizi cheklangan xabardorlik yoki ikkilanishni namoyon etdi, bu esa axloqiy va oilaviy qadriyatlarga qaratilgan ta'lim dasturlarini yanada kuchaytirish mumkinligini ko'rsatadi.

Seminarlar, rol o'ynash va guruh muhokamalari kabi pedagogik aralashuvlarni kuzatish ishtirokchilarning shaxslararo munosabatlar va oilaviy rollarni tushunishiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Miqdoriy tahlil bunday aralashuvlarda ishtirok etish va munosabatlar kompetensiyasi darajasi o'rtasida ijobiy bog'liqlikni tasdiqladi. Ushbu topilmalar interaktiv va tajribaviy o'qitish usullari yoshlarni oilaviy majburiyatlarga tayyorlashda samarali ekanligini ko'rsatadi.

Gender farqlari ham aniqlandi. Ayol ishtirokchilar erkak ishtirokchilarga nisbatan hissiy yetuklik va muloqot qobiliyatlari bo'yicha biroz yuqoriroq ball olishdi, bu esa erkaklar ushbu kompetensiyalarni rivojlantirishda qo'shimcha yordamga muhtoj bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. Bu pedagogik va psixologik tayyorgarlik dasturlarida genderga sezgir yondashuvlarning muhimligini ta'kidlaydi.

Umuman olganda, topilmalar pedagogik va psixologik omillar yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda hal qiluvchi rol o'ynashini ta'kidlaydi. Samarali tayyorgarlik ta'lim strategiyalari, psixologik qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy siyosat tashabbuslarini birlashtirishni talab qiladi. Muloqot ko'nikmalarini, axloqiy qadriyatlarni va shaxslararo kompetensiyani oshiradigan pedagogik aralashuvlar, hissiy yetuklik va stressni boshqarishni yaxshilaydigan psixologik strategiyalar bilan birgalikda, mas'uliyatli va ijtimoiy ongli yosh kattalarni shakllantirishga hissa qo'shadi.

Ta'lim muassasalari shaxslararo va hissiy ko'nikmalarni rivojlantiradigan dasturlarga ustuvor ahamiyat berishlari kerak, siyosatchilar esa yoshlarning oilaviy hayotga tayyorligini mustahkamlashga qaratilgan tashabbuslarni qo'llab-quvvatlashlari kerak. Uzoq muddatli natijalarni baholash va yoshlarning barqaror va uyg'un oilaviy munosabatlarni o'rnatishini ta'minlash uchun aralashuv strategiyalarini takomillashtirish maqsadida tadqiqotlarni davom ettirish tavsiya etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda pedagogik va psixologik omillarning muhim rolini ta'kidlaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, shaxslararo kompetensiya, hissiy yetuklik va oilaviy qadriyatlarni rivojlantirish barqaror va uyg'un oilaviy munosabatlarni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Ishtirokchilarning aksariyati ushbu kompetensiyalarning o'rtacha yoki yuqori darajasini namoyish etgan bo'lsa-da, yoshlarning katta qismi hissiy tartibga solish, muloqot qobiliyatlari va oilaviy qadriyatlarni anglashda kamchiliklarni ko'rsatdi.

Seminarlar, rol o'ynash mashqlari va guruh muhokamalari kabi pedagogik aralashuvlar ishtirokchilarning shaxslararo munosabatlar va oilaviy majburiyatlarni tushunishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi ko'rsatildi. Bowen, Satir va Erikson tomonidan o'tkazilgan xalqaro tadqiqotlarga muvofiq, hissiy yetuklik va psixososyal tayyorgarlik oilaviy hayotga muvaffaqiyatli moslashishning asosiy bashorat qiluvchi omillari sifatida paydo bo'ldi. Gender farqlari shuni ko'rsatadiki, erkak va ayol yoshlar, ayniqsa hissiy va muloqot qobiliyatlarini rivojlantirishda moslashtirilgan yondashuvlardan foyda olishlari mumkin.

Umuman olganda, tadqiqot yoshlarning oilaviy hayotga yetarlicha tayyor bo'lishini ta'minlash uchun ta'lim strategiyalari, psixologik qo'llab-quvvatlash va siyosatga asoslangan tashabbuslarni birlashtirish zarurligini tasdiqlaydi. Bunday keng qamrovli yondashuv nafaqat yoshlarning individual farovonligiga, balki kengroq ijtimoiy barqarorlik va oilaviy hamjihatlikka ham hissa qo'shadi.

Yuqoridagi izlanishlardan kelib chiqib quyidagi taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Maktablar va universitetlar muloqot qobiliyatlari, hissiy intellekt, nizolarni hal qilish qobiliyatlari va oilaviy qadriyatlar haqida xabardorlikni rivojlantirishga qaratilgan tuzilgan dasturlarni amalga oshirishlari kerak. Tajribaviy o'rganishni kuchaytirish uchun rol o'ynash, simulyatsiyalar va guruh muhokamalari kabi interaktiv usullarga ustuvor ahamiyat berish kerak.
2. Milliy va mintaqaviy yoshlar siyosati yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashga urg'u berishda davom etishi kerak. Tashabbuslar psixologik maslahat, oilaviy seminarlar va shaxslararo kompetensiya va axloqiy qadriyatlarning ahamiyatini targ'ib qiluvchi kampaniyalarni o'z ichiga olishi kerak.
3. Oilalar yoshlarni oilaviy majburiyatlarni tushunish va amalda qo'llashga yo'naltirishda faol ishtirok etishlari kerak. Ota-onalarning ijobiy modellashtirishi, qo'llab-quvvatlovchi muloqot va hissiy tartibga solishni rag'batlantirish sog'lom shaxslararo xatti-harakatlarni rivojlantirish uchun juda muhimdir.
4. Vaqt o'tishi bilan pedagogik va psixologik aralashuvlarning samaradorligini kuzatish uchun uzunlamasına tadqiqotlar tavsiya etiladi. Keyingi tadqiqotlar yoshlarning oilaviy hayotga tayyorligiga ta'sir qiluvchi madaniy, mintaqaviy va ijtimoiy-iqtisodiy omillarni o'rganishi kerak.
5. Yoshlarni tayyorlash dasturlari erkak va ayol ishtirokchilarning noyob ehtiyojlarini qondirish uchun turli yondashuvlarni o'z ichiga olishi, hissiy va shaxslararo kompetensiyalarni rivojlantirish uchun teng imkoniyatlarni ta'minlashi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Bowen M. "Family Therapy in Clinical Practice". New York: Jason Aronson, 2004. 512 p.
2. Satir V. "The New Peoplemaking. Palo Alto: Science and Behavior Books", 1988. 365 p.
3. Erikson E. H. "Identity: Youth and Crisis". New York: W. W. Norton & Company, 1994. 336 p.
4. Karimova V. M. "Oila psixologiyasi" : darslik. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. 240 b.
5. Raximov S. A., Jo'rayev R. H. "Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik asoslari". Toshkent: O'qituvchi, 2019. 198 b.
6. Abdullayeva M. N. "Yoshlarning oilaviy munosabatlarga psixologik tayyorgarligi masalalari" Pedagogik ta'lim jurnali. 2021. №4. B. 45–50.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "Oila institutini mustahkamlash va yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risidagi qarori". Toshkent, 2022.
8. O'zbekiston Respublikasi Yoshlar siyosati konsepsiyasi (2022–2026). Toshkent, 2022.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.